

THỰC TRẠNG HỨNG THÚ HỌC TẬP CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

HỒ VĂN ĐỨC

Khoa Lý luận chính trị, Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh
hovanduc@iuh.edu.vn

DOIs: <https://doi.org/10.46242/jstih.v69i03.5124>

Tóm tắt. Trong những năm qua, tại Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh việc đổi mới toàn diện các khâu của quá trình giảng dạy các môn lý luận chính trị được quan tâm triển khai thực hiện và đạt được những thành tựu quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của trường. Bên cạnh đó, cũng còn tồn tại những hạn chế nhất định cần được làm rõ để tìm biện pháp khắc phục, đổi mới. Trong đó, đáng chú ý nhất là vấn đề hứng thú học tập của sinh viên. Thông qua bài viết này, tác giả nhằm góp phần làm rõ thực trạng hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay.

Từ khóa: thực trạng, hứng thú học tập, lý luận chính trị, Đại học Công nghiệp.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong Kết luận của Ban Bí thư về việc tiếp tục đổi mới học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân, số 94-KL/TW ngày 28/3/2014 có nhấn mạnh: “Tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân có tầm quan trọng chiến lược, cần đặt trong tổng thể của việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 8 khoá XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân nhằm tạo bước tiến mới, có kết quả, chất lượng cao hơn, góp phần làm cho chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, quan điểm của Đảng giữ vai trò chủ đạo trong đời sống xã hội; bảo đảm thế hệ trẻ Việt Nam luôn trung thành với mục tiêu, lý tưởng của Đảng và với chế độ ta” (Ban Chấp hành Trung ương, 2014, tr.1). Để thực hiện kết luận này của Ban Bí thư, cần tiếp tục đổi mới toàn diện các khâu của quá trình dạy và học lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân nói chung, nhất là tại các cơ sở giáo dục đại học; đổi mới cả nội dung, chương trình, xây dựng đội ngũ giảng viên, đặc biệt là đổi mới phương pháp giảng dạy cho sinh động, mềm dẻo, gắn với thực tiễn và phù hợp với từng đối tượng; phát huy tính tự giác, tạo được sự hứng thú cho người học, làm cho người học thấy có trách nhiệm phải học và thích học hơn.

Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh là một trong những cơ sở giáo dục đại học lớn tại Việt Nam. Những năm qua, Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh đã cung cấp nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn cao, có kỹ năng nghề nghiệp giỏi tiếp cận với thực tiễn trong các lĩnh vực kỹ thuật, công nghệ, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ nhằm tạo ra giá trị vật chất và tinh thần phục vụ cho sự phát triển kinh tế - xã hội của ngành công thương và của đất nước. Với những thành tích đạt được, Năm 2020, Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh được xếp vị trí 1.776 đại học tốt nhất thế giới, vị trí thứ 6 trên tổng số 178 trường đại học tại Việt Nam được xếp hạng (Trường Đại học Công nghiệp TPHCM, 2023, tr.2). Là cơ sở giáo dục đại học đào tạo đa ngành, hiện nay Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh có đến 40 đơn vị phòng ban, khoa, viện, trung tâm trực thuộc. Trong đó, Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh là một trong những trường có Khoa Lý luận chính trị với số lượng giảng viên đông nhất cả nước. Hiện nay, đội ngũ giảng viên của khoa gồm có 32 cán bộ, giảng viên cơ hữu, trong đó có 8 tiến sĩ, 23 thạc sĩ, 01 cử nhân, được phân thành 2 tổ bộ môn: Những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin; Tư tưởng Hồ Chí Minh và Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam (Khoa Lý luận chính trị, 2022, tr.1). Trong những năm qua, được sự quan tâm và chỉ đạo sát sao của Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường và Ban Chủ nhiệm khoa, việc đổi mới toàn diện các khâu của lĩnh vực giảng dạy các môn lý luận chính trị được triển khai khá rầm rộ, được đội ngũ giảng viên trong khoa nhiệt tình hưởng ứng và đạt những thành tựu quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của trường. Với sự nỗ lực của cả tập thể cán bộ và giảng viên, Khoa Lý luận chính trị luôn đạt danh hiệu “Tập thể lao động xuất sắc” trong phong trào thi đua “Dạy tốt, học tốt”; giảng viên

trong khoa luôn đồng thuận, cùng nhau xây dựng môi trường sư phạm vững mạnh, tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng giáo dục, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo, khả năng vận dụng kiến thức vào giải quyết các vấn đề thực tiễn của sinh viên... Tuy nhiên, bên cạnh đó, cũng tồn tại những hạn chế nhất định cần được khắc phục, đổi mới. Trong đó, đáng chú ý nhất là vấn đề hứng thú học tập của sinh viên. Trước tình hình đó, việc nghiên cứu, phân tích làm rõ thực trạng hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay để làm căn cứ cho việc tiếp tục nghiên cứu, đề xuất giải pháp nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị cho sinh viên là đề tài rất cần thiết, có tính thời sự; có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn.

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm, biểu hiện và yếu tố ảnh hưởng đến hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên

2.1.1. Khái niệm hứng thú và hứng thú học tập các môn lý luận chính trị

Hứng thú hay hứng thú học tập là hiện tượng tâm lý thu hút sự quan tâm nghiên cứu của nhiều nhà khoa học, nhiều ngành khoa học ở trong và ngoài nước. Chính vì vậy đã có rất nhiều định nghĩa, khái niệm về hứng thú, tiếp cận dưới nhiều góc độ khác nhau. Trong số đó, có thể điểm tới một số quan điểm về hứng thú tiêu biểu sau:

Theo V.N.Miasixep, V.G.Ivanôp, A.G.Ackhipop coi “Hứng thú là thái độ nhận thức tích cực của cá nhân với những đối tượng trong hiện thực khách quan”. Tác giả A.A.Liublinxcaia lại khẳng định “Hứng thú là thái độ nhận thức của con người đối với xung quanh, đối với một mặt nào đó của nó, đối với một lĩnh vực nhất định mà trong đó con người muốn đi sâu hơn”. Còn P.A.Rudich cho rằng “Hứng thú là sự hiểu biết của xu hướng đặc biệt trong sự nhận thức thế giới khách quan, là thiên hướng tương đối ổn định với một loại hoạt động nhất định” (Nguyễn Thị Bích Thủy, 2010, tr.22).

Quan điểm về hứng thú của các nhà tâm lý học trong nước, tác giả Nguyễn Quang Uẩn cho rằng: “Hứng thú là thái độ đặc biệt của cá nhân đối với đối tượng nào đó, vừa có ý nghĩa đối với cuộc sống, vừa có khả năng mang lại khoái cảm cho cá nhân trong quá trình hoạt động” (Nguyễn Quang Uẩn, 2005, tr.204). Nhóm tác giả Phạm Minh Hạc - Lê Khanh - Trần Trọng Thủy khẳng định: “Khi ta có hứng thú về một cái gì đó, thì cái đó bao giờ cũng được ta ý thức, ta hiểu ý nghĩa của nó đối với cuộc sống của ta. Hơn nữa ở ta xuất hiện một tình cảm đặc biệt đối với nó, do đó hứng thú lôi cuốn hấp dẫn chúng ta về phía đối tượng của nó, tạo ra tâm lý khát khao tiếp cận, đi sâu vào nó (Nguyễn Thị Bích Thủy, 2010, tr.23). Tác giả Phạm Tất Dong cho rằng: “Khoa học tâm lý hiểu hứng thú được biểu hiện trong khuynh hướng thường xuyên của con người đối với đối tượng của hứng thú, trong khát vọng tiếp cận và chiếm lĩnh nó” (Phan Thị Thơm, 2005, tr.10).

Như vậy, có nhiều khái niệm khác nhau về hứng thú, trong đó, dưới góc độ tâm lý học, chúng tôi tâm đắc nhất với khái niệm hứng thú của tác giả Nguyễn Quang Uẩn: “*Hứng thú là thái độ đặc biệt của cá nhân đối với đối tượng nào đó, vừa có ý nghĩa đối với cuộc sống, vừa có khả năng mang lại khoái cảm cho cá nhân trong quá trình hoạt động*”. Khái niệm này vừa nêu được bản chất của hứng thú, vừa gắn hứng thú với hoạt động của cá nhân. Hứng thú có vai trò quan trọng trong quá trình hoạt động của con người, là động cơ thúc đẩy con người tham gia tích cực, say mê các hoạt động trong cuộc sống và đem lại kết quả cao. Khi đã có hứng thú thì con người cảm thấy công việc trở nên nhẹ nhàng hơn, tìm thấy niềm vui trong công việc; ngược lại, khi không có hứng thú với một công việc nào đó thì người ta cảm thấy gượng ép, công việc trở nên khó khăn và đương nhiên chất lượng hoạt động giảm sút rõ rệt.

Theo tinh thần khái niệm hứng thú tác giả Nguyễn Quang Uẩn, chúng ta có thể suy rộng ra khái niệm hứng thú học tập như sau: *Hứng thú học tập là thái độ đặc biệt của người học đối với hoạt động học tập khi mà người học cảm nhận được ý nghĩa của việc học tập và mang lại khoái cảm cho bản thân trong quá trình học tập*. Hứng thú học tập có ảnh hưởng trực tiếp đến kết quả học tập của người học. Nó sẽ kích thích người học khao khát tri thức, thúc đẩy người học chăm chú, tập trung nhận thức vấn đề được giảng dạy, chủ động tìm tòi, đào sâu nghiên cứu kỹ để mở rộng kiến thức, tích cực vận dụng kiến thức vào giải quyết những vấn đề trong thực tiễn đời sống. Khi có hứng thú, người học sẽ cảm thấy hoạt động học tập diễn ra một cách nhẹ nhàng và thú vị; cảm nhận được cái hay, sự thiết thực của tri thức môn học.

Từ khái niệm hứng thú và hứng thú học tập, chúng tôi đi đến quan niệm: *Hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên là thái độ hào hứng, thích thú của sinh viên khi học tập các môn lý luận chính trị, cùng với những hành động tích cực nhằm tiếp thu tri thức của môn học, do sinh viên nhận thức được*

vị trí, vai trò và ý nghĩa thực tiễn của các môn lý luận chính trị, cũng như khả năng đem lại những khoái cảm cho bản thân sinh viên trong quá trình học tập các môn học này.

2.1.2. Biểu hiện của hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên

Hứng thú là sự kết hợp giữa nhận thức với xúc cảm tích cực và hành động, nghĩa là có sự kết hợp giữa sự hiểu biết về đối tượng với sự thích thú với đối tượng và tính tích cực hoạt động với đối tượng. Như vậy, hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên được biểu hiện ở ba mặt: nhận thức được mục đích, ý nghĩa học tập; có thái độ tích cực với việc học tập; và tích cực hoạt động để tiếp cận, khai thác và chiếm lĩnh tri thức. Các mặt này thể hiện cả trong quá trình học trên lớp và ngoài giờ lên lớp.

Trong giờ học trên lớp, hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên được biểu hiện như: tham gia đầy đủ các buổi học, vào lớp đúng giờ, chấp hành tốt mọi nội quy của lớp học; ghi chép và tập trung tư tưởng chăm chú lắng nghe giảng viên giảng bài; suy nghĩ và tự tìm lời giải đối với những vấn đề giảng viên đưa ra, hăng hái giơ tay phát biểu ý kiến xây dựng bài, tích cực trao đổi thảo luận những vấn đề giảng viên đặt ra cho cả lớp; trao đổi với giảng viên khi nảy sinh các câu hỏi trong quá trình học...

Ngoài giờ lên lớp, hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên được biểu hiện như: chuẩn bị bài, đọc giáo trình trước khi lên lớp; chủ động hoàn thành phần tự học ở nhà mà giảng viên đã giao; tích cực tìm tòi, nghiên cứu thêm tài liệu liên quan để mở rộng, đào sâu kiến thức bài học; suy nghĩ về nội dung bài học, cùng bạn học trao đổi thảo luận những vấn đề đặt ra; liên hệ với giảng viên để trao đổi, nhờ giải đáp thắc mắc về nội dung bài học; liên hệ, vận dụng kiến thức môn học vào giải quyết những vấn đề nảy sinh trong quá trình nhận thức cũng như thực tiễn cuộc sống của bản thân; động viên những bạn học khác tích cực học tập, tuyên truyền, lan tỏa đến bạn bè, người thân về vị trí, vai trò và ý nghĩa của việc học tập các môn lý luận chính trị; tích cực tham gia các phong trào, cuộc thi, hội thảo liên quan đến kiến thức lý luận chính trị do Nhà trường, đoàn thể, câu lạc bộ đội nhóm tổ chức.

2.1.3. Yếu tố ảnh hưởng đến hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên

Có nhiều yếu tố ảnh hưởng đến hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên, nhưng có thể kể đến một số yếu tố tiêu biểu sau:

Một là, nhận thức của sinh viên về vị trí, vai trò và ý nghĩa của các môn lý luận chính trị. Đây là cơ sở, là tiền đề cho hứng thú học tập các môn lý luận chính trị. Bản thân sinh viên là chủ thể của hoạt động nhận thức, các em có nhận thức được tầm quan trọng, mục đích của việc học tập các môn lý luận chính trị thì mới có thái độ tích cực với việc học tập và từ đó mới tích cực hoạt động học tập để tiếp cận, khai thác và chiếm lĩnh tri thức.

Hai là, đặc điểm kiến thức của các môn lý luận chính trị mang tính khái quát, trừu tượng cao, lại không phải là môn học chuyên ngành. Yếu tố này ảnh hưởng rất lớn đến mức độ hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên, đặc biệt là sinh viên thuộc khối ngành kỹ thuật, công nghệ và kinh tế.

Ba là, trình độ chuyên môn, phẩm chất đạo đức, tác phong nhà giáo, phương pháp giảng dạy, cách thức ứng xử của giảng viên cũng là yếu tố tác động mạnh tới hứng thú học tập của sinh viên. Nếu giảng viên có chuyên môn giỏi, phương pháp hay, cuốn hút thì hoàn toàn có thể biến buổi học lý luận chính trị vốn được xem là khô khan, khó hiểu, dễ gây buồn ngủ thành buổi học sôi nổi, thoải mái, làm cho sinh viên cảm thấy có hào hứng, thích thú với những môn học này.

Bốn là, cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học và sĩ số lớp học cũng là yếu tố quan trọng tác động đến hứng thú học tập của sinh viên. Nếu không khí lớp học thoáng mát, trang thiết bị phòng học hiện đại, sĩ số lớp học phù hợp sẽ tạo ra một không gian học tập lý tưởng, giúp người học cảm thấy thoải mái, dễ chịu, thuận tiện trong việc tiếp thu bài học, tăng hứng thú cũng như hiệu quả học tập.

2.2. Thực trạng hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh

2.2.1. Thực trạng mức độ hứng thú học tập các môn lý luận chính trị

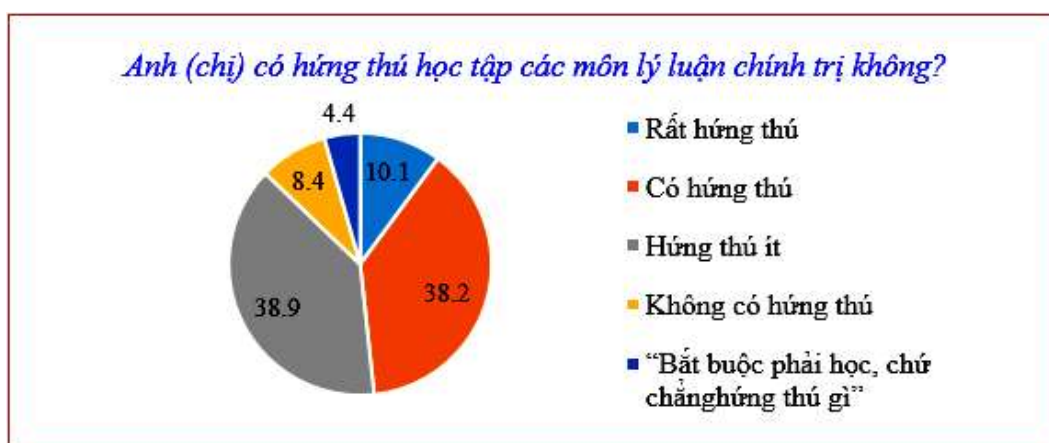
Để làm rõ thực trạng hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh, chúng tôi đã tiến hành gửi phiếu khảo sát ý kiến của 3.862 sinh viên cả hệ đại trà và hệ tiên tiến đã học qua 5 môn (Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin; Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam) hoặc chỉ mới học một số môn lý luận chính trị. Trong đó, có 1.565 sinh viên năm thứ nhất (chiếm 40,5%); 1.664 sinh viên năm thứ hai (chiếm 43,1%); 602 sinh viên năm thứ ba (chiếm 15,6%); 31 sinh viên năm thứ tư (chiếm 0,8%); 1.676 sinh viên nam (chiếm 43,4%); 2.186 sinh viên nữ (chiếm 56,6%); thuộc khối ngành kỹ thuật, công

THỰC TRẠNG HỨNG THÚ HỌC TẬP CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CỦA SINH VIÊN...

nghe có 1.999 sinh viên (chiếm 51,8%); khối ngành kinh tế có 1.515 sinh viên (chiếm 39,2%); khối ngành khoa học xã hội có 348 sinh viên (chiếm 9%).

Để có cơ sở đánh giá mức độ hứng thú học tập các môn lý luận chính trị, chúng tôi đưa ra câu hỏi: “*Anh (chị) có hứng thú học tập các môn lý luận chính trị không?*”. Kết quả có 3.862 sinh viên phản hồi, trong đó: 390 sinh viên (chiếm 10,1%) trả lời “Rất hứng thú”; 1.475 sinh viên (chiếm 38,2%) trả lời “Có hứng thú”; 1.504 sinh viên (chiếm 38,9%) trả lời “Hứng thú ít”; 325 sinh viên (chiếm 8,4%) trả lời “Không có hứng thú”; 168 sinh viên (chiếm 4,4%) trả lời “Bắt buộc phải học, chứ chẳng hứng thú gì”. Như vậy, trong phạm vi khảo sát, số lượng sinh viên có mức độ “Rất hứng thú” và “Có hứng thú” học tập các môn lý luận chính trị chiếm tỷ lệ chưa cao (1.865 sinh viên, chiếm 48,3%); trong khi đó, tỷ lệ sinh viên có mức độ hứng thú ít và không có hứng thú học tập các môn lý luận chính trị chiếm đến 51,7% (1.997 sinh viên). Có thể khẳng định rằng, hiện tượng một bộ phận không nhỏ sinh viên chưa có sự hào hứng, thích thú học tập các môn lý luận chính trị, thậm chí có thái độ thờ ơ, coi thường các môn lý luận chính trị, không chỉ có ở Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh, mà phổ biến tại các trường đại học, cao đẳng trên cả nước ta nói chung. Thực tiễn đó đặt ra cho cán bộ lãnh đạo, quản lý và đội ngũ giảng viên Khoa lý luận chính trị một nhiệm vụ vừa cấp thiết, vừa lâu dài và cũng rất khó khăn là làm sao để thay đổi nhận thức, cách nhìn của sinh viên đối với các môn lý luận chính trị? Làm sao để sinh viên học tập các môn lý luận chính trị với một tâm trạng hào hứng, thích thú, đam mê, “khát bài giảng của giảng viên ở trên lớp”, không bị áp lực, không đối phó, tích cực và chủ động tìm tòi, nghiên cứu để mở rộng kiến thức? Có như vậy, chất lượng và hiệu quả của việc giáo dục các môn lý luận chính trị mới được nâng cao thực sự, bền vững.

Biểu đồ 1:

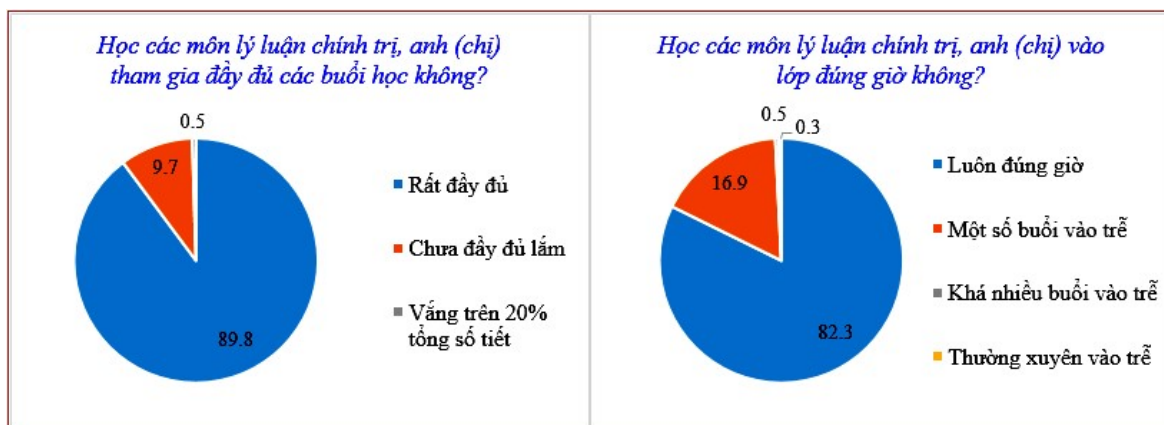

2.2.2. Thực trạng biểu hiện của hứng thú học tập các môn lý luận chính trị

Để làm rõ và cụ thể hơn về thực trạng hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh, chúng tôi xây dựng một hệ thống gồm mười câu hỏi khảo sát về biểu hiện của hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên cả trong quá trình học trên lớp và ngoài giờ lên lớp.

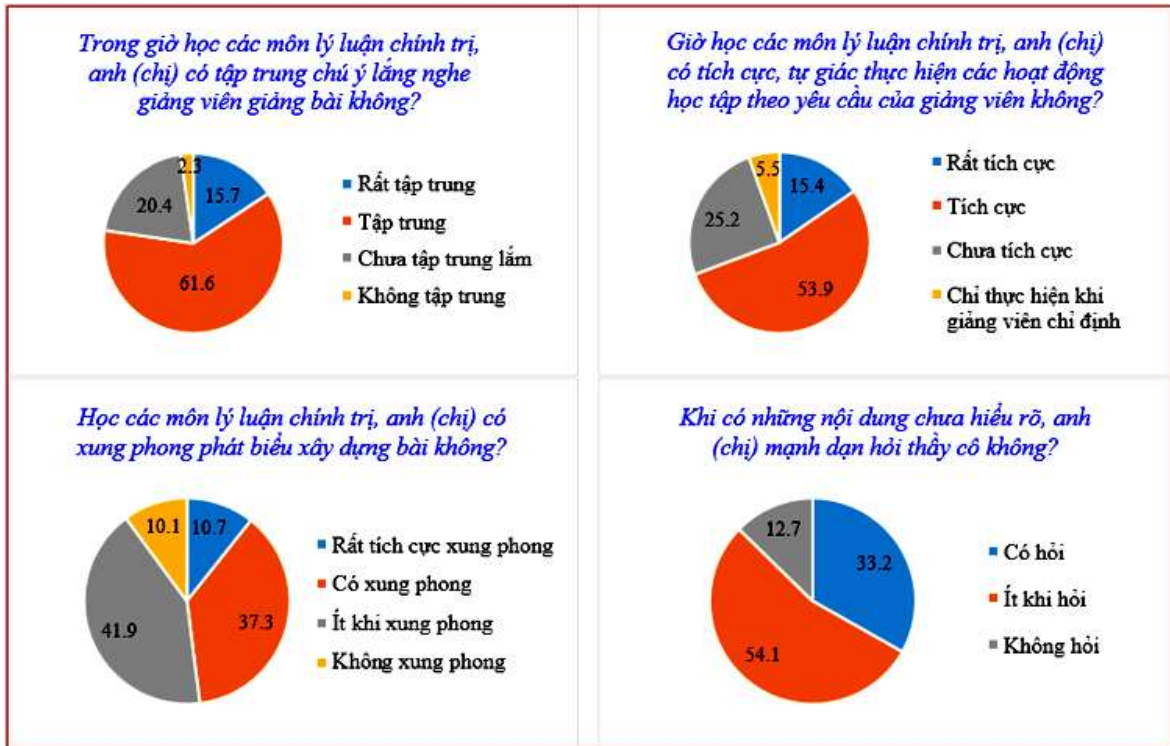
Chúng tôi đưa ra các câu hỏi: “*Học các môn lý luận chính trị, anh (chị) tham gia đầy đủ các buổi học không?*”. Kết quả có 3.862 sinh viên phản hồi, trong đó: 3.470 sinh viên (chiếm 89,8%) trả lời “Rất đầy đủ”; 376 sinh viên (chiếm 9,7%) trả lời “Chưa đầy đủ lắm”; 16 sinh viên (chiếm 0,5%) trả lời “Vắng trên 20% tổng số tiết”. Với câu hỏi: “*Học các môn lý luận chính trị, anh (chị) vào lớp đúng giờ không?*”. Kết quả phản hồi: 3.177 sinh viên (chiếm 82,3%) trả lời “Luôn đúng giờ”; 654 sinh viên (chiếm 16,9%) trả lời “Một số buổi vào trễ”; 21 sinh viên (chiếm 0,5%) trả lời “Khá nhiều buổi vào trễ”; 10 sinh viên (chiếm 0,3%) trả lời “Thường xuyên vào trễ”. Kết quả khảo sát cho thấy, phần lớn sinh viên tham gia đầy đủ các buổi học và lên lớp đúng giờ khi học các môn lý luận chính trị, thể hiện ý thức chấp hành tốt nội quy của nhà trường về số tiết học buộc phải tham gia, về giờ giấc lên lớp; chỉ có một bộ phận nhỏ sinh viên vắng quá thời gian cho phép, có khá nhiều buổi vào trễ hoặc thường xuyên vào lớp trễ.

Biểu đồ 2

Để nắm được dấu hiệu hứng thú học tập các môn lý luận chính trị được biểu hiện qua thái độ của sinh viên đối với các hoạt động học tập trong giờ lên lớp, chúng tôi đưa ra các câu hỏi: “*Trong giờ học các môn lý luận chính trị, anh (chị) có tập trung chú ý lắng nghe giảng viên giảng bài không?*”. Kết quả có 3.862 sinh viên phản hồi, trong đó: 606 sinh viên (chiếm 15,7%) trả lời “Rất tập trung”; 2.379 sinh viên (chiếm 61,6%) trả lời “Tập trung”; 789 sinh viên (chiếm 20,4%) trả lời “Chưa tập trung lắm”; 88 sinh viên (chiếm 2,3%) trả lời “Không tập trung được, đầu óc cứ bị chi phối chuyện khác”. Với câu hỏi: “*Giờ học các môn lý luận chính trị, anh (chị) có tích cực, tự giác thực hiện các hoạt động học tập (trao đổi ý kiến, thảo luận, trình bày, vận dụng, liên hệ thực tiễn...) theo yêu cầu của giảng viên không?*”. Kết quả phản hồi: 593 sinh viên (chiếm 15,4%) trả lời “Rất tích cực, tự giác”; 2083 sinh viên (chiếm 53,9%) trả lời “Tích cực, tự giác”; 974 sinh viên (chiếm 25,2%) trả lời “Chưa tích cực lắm”; 212 sinh viên (chiếm 5,5%) trả lời “Chỉ thực hiện khi giảng viên chỉ định tên”. Với câu hỏi: “*Học các môn lý luận chính trị, anh (chị) có xung phong phát biểu xây dựng bài không?*”. Kết quả phản hồi: 412 sinh viên (chiếm 10,7%) trả lời “Rất tích cực xung phong phát biểu”; 1.442 sinh viên (chiếm 37,3%) trả lời “Có xung phong phát biểu”; 1.617 sinh viên (chiếm 41,9%) trả lời “Ít khi xung phong phát biểu”; 391 sinh viên (chiếm 10,1%) trả lời “Không xung phong, chỉ phát biểu khi giảng viên chỉ định tên”. Với câu hỏi: “*Trong buổi học các môn lý luận chính trị, khi có những nội dung vướng mắc, chưa hiểu rõ thì anh (chị) có mạnh dạn hỏi thầy cô không?*”. Kết quả phản hồi: 1.283 sinh viên (chiếm 33,2%) trả lời “Có hỏi”; 2.090 sinh viên (chiếm 54,1%) trả lời “Ít khi hỏi”; 489 sinh viên (chiếm 12,7%) trả lời “Không hỏi”. Kết quả khảo sát trên cho thấy, một bộ phận khá lớn sinh viên có dấu hiệu không hứng thú học tập các môn lý luận chính trị, biểu hiện qua thái độ của sinh viên đối với các hoạt động học tập trong giờ học như: nghe giảng viên giảng bài; thực hiện các hoạt động học tập theo yêu cầu của giảng viên; phát biểu xây dựng bài; hỏi thầy cô khi có những nội dung chưa hiểu rõ... Cụ thể, 22,7% sinh viên chưa tập trung chú ý lắng nghe giảng viên giảng bài; 30,7% sinh viên chưa tích cực, chưa tự giác thực hiện các hoạt động học tập trên lớp theo yêu cầu của giảng viên; 52% sinh viên ít khi xung phong phát biểu xây dựng bài hoặc không xung phong, chỉ phát biểu khi giảng viên chỉ định tên; 66,8% sinh viên ít khi hỏi hoặc không hỏi thầy cô khi có những nội dung vướng mắc, chưa hiểu rõ.

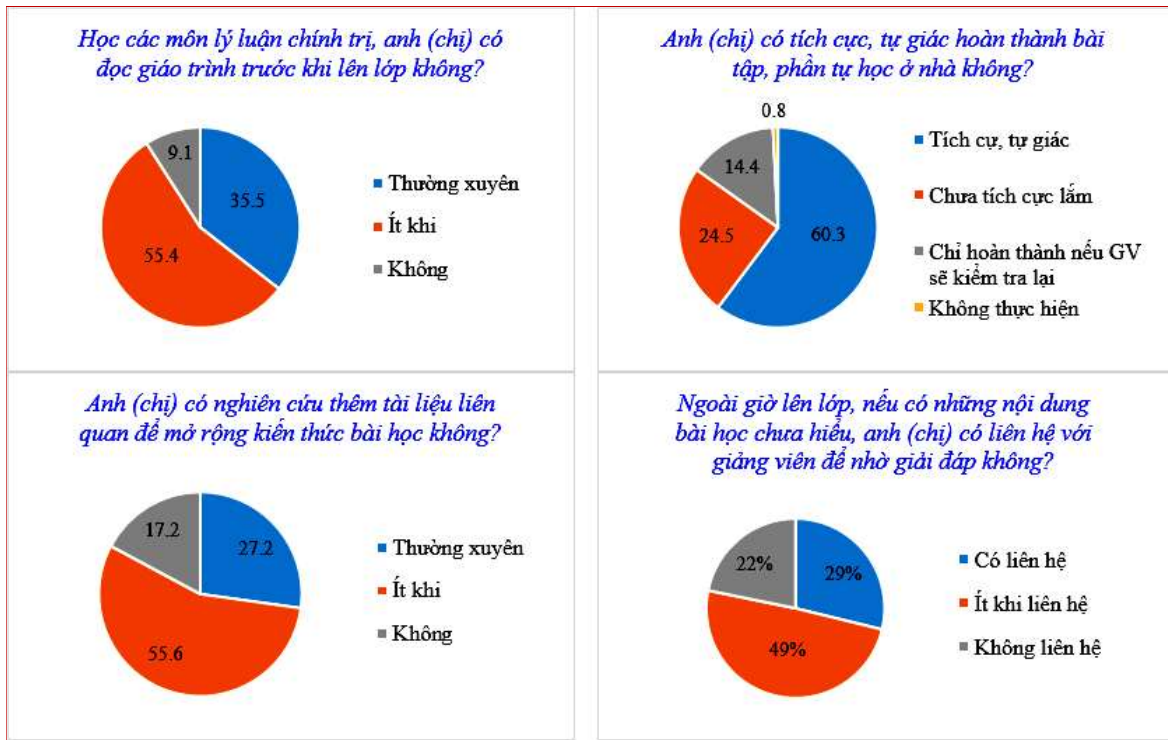
Biểu đồ 3

Để nắm được dấu hiệu hứng thú học tập các môn lý luận chính trị được biểu hiện qua thái độ của sinh viên đối với các hoạt động học tập ngoài giờ lên lớp, chúng tôi đưa ra các câu hỏi: “*Học các môn lý luận chính trị, anh (chị) có đọc giáo trình trước khi lên lớp không?*”. Kết quả có 3.862 sinh viên phản hồi, trong đó: 1.371 sinh viên (chiếm 35,5%) trả lời “*Thường xuyên*”; 2.141 sinh viên (chiếm 55,4%) trả lời “*Ít khi*”; 350 sinh viên (chiếm 9,1%) trả lời “*Không*”. Với câu hỏi: “*Sau mỗi buổi học các môn lý luận chính trị, anh (chị) có tích cực, tự giác hoàn thành bài tập, phần tự học ở nhà theo yêu cầu của giảng viên không?*”. Kết quả phản hồi: 2.330 sinh viên (chiếm 60,3%) trả lời “*Tích cực, tự giác*”; 945 sinh viên (chiếm 24,5%) trả lời “*Chưa tích cực lắm*”; 557 sinh viên (chiếm 14,4%) trả lời “*Chỉ hoàn thành nếu như bắt buộc hoặc giảng viên sẽ kiểm tra lại, không thì thôi*”; 30 sinh viên (chiếm 0,8%) trả lời “*Không thực hiện*”. Với câu hỏi: “*Sau mỗi buổi học các môn lý luận chính trị, anh (chị) có tìm tòi, nghiên cứu thêm tài liệu liên quan để mở rộng, đào sâu kiến thức bài học không?*”. Kết quả phản hồi: 1.052 sinh viên (chiếm 27,2%) trả lời “*Thường xuyên*”; 2.147 sinh viên (chiếm 55,6%) trả lời “*Ít khi*”; 663 sinh viên (chiếm 17,2%) trả lời “*Không*”. Với câu hỏi: “*Học các môn lý luận chính trị, ngoài giờ lên lớp, nếu có những nội dung bài học chưa hiểu, anh (chị) có liên hệ với giảng viên để nhờ giải đáp không?*”. Kết quả phản hồi: 1.111 sinh viên (chiếm 28,8%) trả lời “*Có liên hệ*”; 1.908 sinh viên (chiếm 49,4%) trả lời “*Ít khi liên hệ*”; 843 sinh viên (chiếm 21,8%) trả lời “*Không liên hệ*”.

Kết quả khảo sát trên cho thấy, rất nhiều sinh viên có dấu hiệu không hứng thú học tập các môn lý luận chính trị, biểu hiện qua thái độ của sinh viên đối với các hoạt động học tập ngoài giờ lên lớp như: đọc giáo trình trước khi lên lớp; hoàn thành bài tập, phần tự học ở nhà; tìm tòi, nghiên cứu thêm tài liệu liên quan để mở rộng, đào sâu kiến thức bài học; liên hệ với giảng viên để nhờ giải đáp những nội dung bài học chưa hiểu... Cụ thể, 64,5% sinh viên ít khi hoặc không đọc giáo trình trước khi lên lớp; 39,7% sinh viên chưa tích cực, tự giác hoặc không làm bài tập, không thực hiện phần tự học ở nhà theo yêu cầu của giảng viên; 72,8% sinh viên ít khi hoặc không tìm tòi, nghiên cứu thêm tài liệu liên quan để mở rộng, đào sâu kiến thức bài học; 71,2% sinh viên, ngoài giờ lên lớp, ít khi hoặc không liên hệ với giảng viên để nhờ giải đáp nếu có những nội dung bài học chưa hiểu.

Biểu đồ 4

2.2.3. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng tới hứng thú học tập các môn lý luận chính trị

Để làm rõ và cụ thể hơn về thực trạng hứng thú học tập các môn lý luận chính trị, bên cạnh những dấu hiệu hứng thú học tập, chúng tôi còn khảo sát và phân tích làm rõ các yếu tố ảnh hưởng tới hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh.

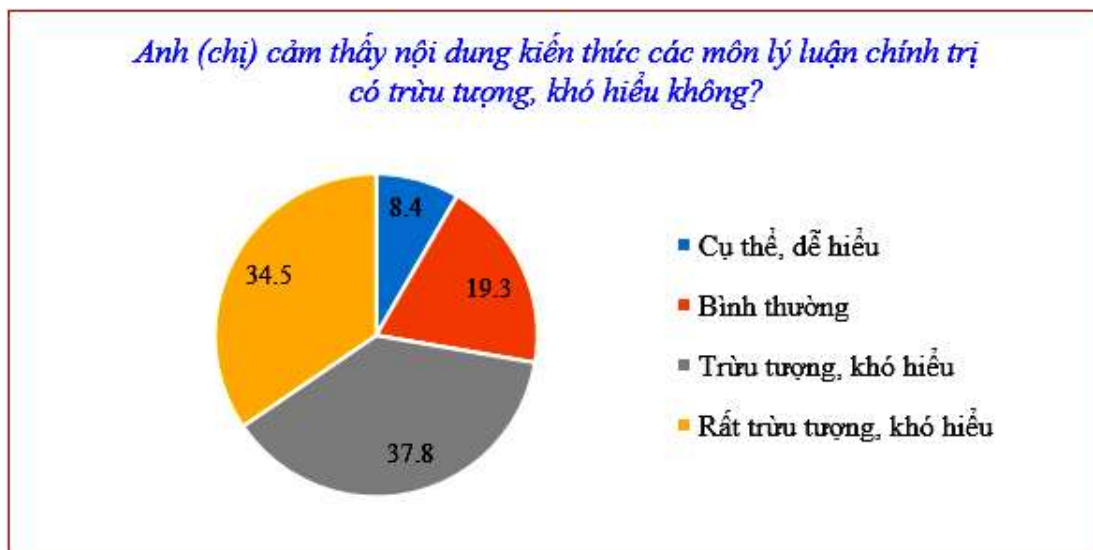
Một là, nhận thức của sinh viên về vị trí, vai trò, tầm quan trọng và ý nghĩa thực tiễn của các môn lý luận chính trị đối với bản thân. Do nhận thức được tầm quan trọng của các môn lý luận chính trị trong việc nâng cao ý thức chính trị, góp phần phát triển nhân cách toàn diện, phần lớn sinh viên trong trường có thái độ học tập đúng đắn, tích cực; ngoài môn chuyên ngành, các em còn chăm chỉ học tập các môn lý luận chính trị, vì vậy đạt kết quả học tập cao, vận dụng được những kiến thức đã học vào giải quyết những vấn đề cụ thể trong cuộc sống. Kết quả chúng tôi khảo sát ý kiến sinh viên cho thấy, có 2.311/3.862 sinh viên (chiếm 59,8%) xác định “các môn lý luận chính trị có quan trọng và cần thiết”. Tuy nhiên, còn một bộ phận khá lớn sinh viên chưa nhận thức được vị trí, vai trò, tầm quan trọng và ý nghĩa thực tiễn của các môn lý luận chính trị; thậm chí có những sinh viên còn cho rằng, các môn lý luận chính trị chỉ là môn học phụ, môn học điều kiện, không cần thiết, không có tác dụng thực sự đối với người học mà chỉ là một sự áp đặt, mang tính thuần túy lập trường chính trị, tư tưởng; đồng nhất việc học tập các môn lý luận chính trị với công tác tư tưởng, chính trị chung chung. Kết quả chúng tôi khảo sát ý kiến sinh viên cho thấy, có 1.551/3.862 sinh viên (chiếm 40,2%) xác định các môn lý luận chính trị có vị trí, vai trò “ít quan trọng, ít cần thiết”, hoặc “không quan trọng, không cần thiết”. Điều này dẫn đến tình trạng một bộ phận sinh viên coi nhẹ, có thái độ thờ ơ đối với các môn lý luận chính trị, chỉ tập trung học các môn chuyên ngành. Biểu hiện về thái độ học tập các môn lý luận chính trị của bộ phận sinh viên này là không hào hứng, học đối phó, “học vẹt”, chỉ cần đủ điểm qua môn là được, còn bản chất vấn đề thì không cần hiểu; không đọc giáo trình trước khi đến lớp, không dành thời gian cho việc tự học, tự nghiên cứu; lên lớp để điểm danh có mặt, không chú ý lắng nghe giảng viên giảng bài, nói chuyện, làm việc riêng, thậm chí ngủ ngay trên bàn; học tủ, học đối phó trước các bài kiểm tra và bài thi kết thúc học phần. Kết quả dẫn tới chất lượng, hiệu quả học tập các môn lý luận chính trị của những sinh viên này là không cao, luôn cảm thấy nhàm chán, mệt mỏi đối với môn học, không vận dụng được lý thuyết vào thực tiễn.

Biểu đồ 5

Hai là, các môn lý luận chính trị mang tính khái quát, trừu tượng cao, khô khan, khó tiếp thu, dễ gây buồn ngủ trong quá trình học. Khi đề cập đến việc học các môn lý luận chính trị, một câu nói truyền miệng đồng viên nhau, hoặc tự an ủi chính bản mình của biết bao thế hệ sinh viên là: “Sinh viên chưa thi lại chưa phải là sinh viên, và môn thi lại đầu tiên đó là triết học”. Nếu nói “không ngoa”, các môn chính trị nói chung, đặc biệt triết học là “nỗi ám ảnh” của không ít sinh viên từ xưa cho tới nay. Điều đó cũng dễ hiểu, nhìn chung các môn lý luận chính trị mang tính khái quát, trừu tượng cao, khô khan, khó tiếp thu, dễ gây buồn ngủ trong quá trình học. Kết quả chúng tôi khảo sát ý kiến sinh viên cho thấy, có 2.795/3.862 sinh viên (chiếm 72,3%) cảm nhận nội dung kiến thức các môn lý luận chính trị “trừu tượng, khó hiểu” hoặc “rất trừu tượng, khó hiểu”; trong khi đó chỉ có 1.067/3.862 sinh viên (chiếm 27,7%) cảm nhận nội dung kiến thức các môn lý luận chính trị “bình thường như các môn học khác” hoặc “cụ thể, dễ hiểu”.

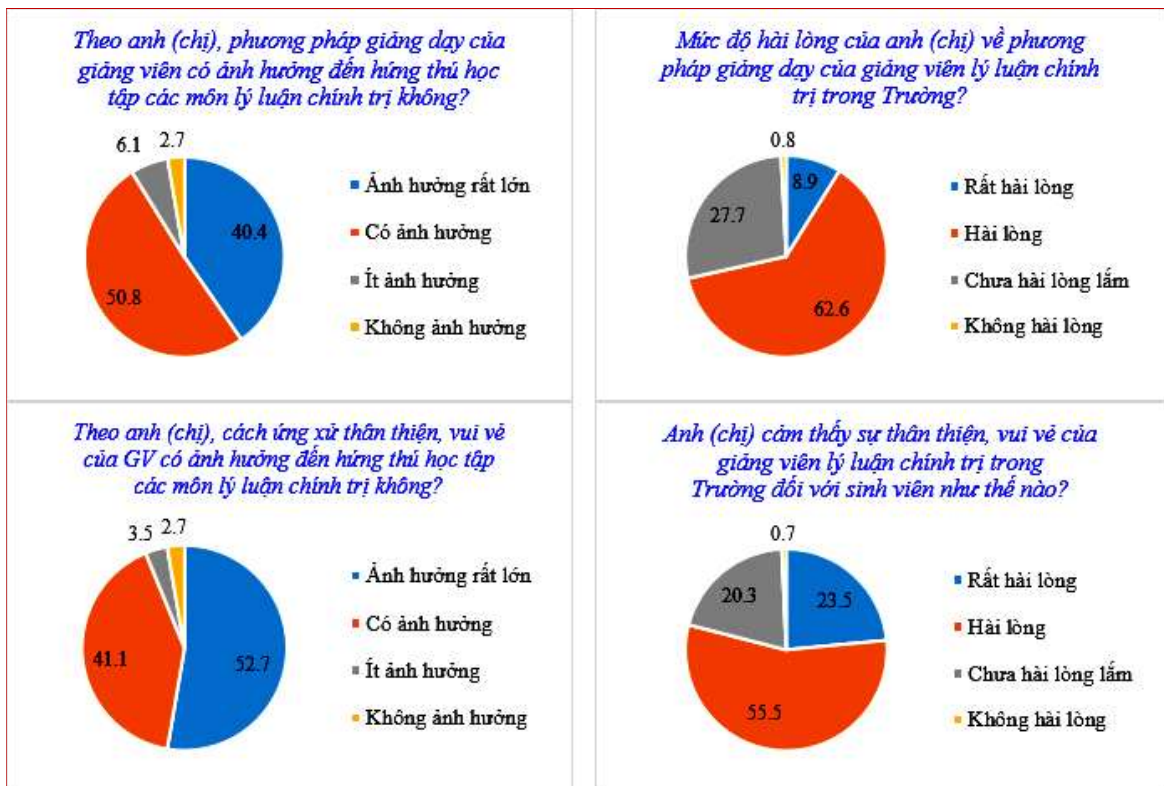
Biểu đồ 6

Ba là, trình độ chuyên môn, phẩm chất đạo đức, phương pháp dạy học, cách thức ứng xử của giảng viên đối với sinh viên. Có thể nói kiến thức các môn lý luận chính trị có khô khan, trừu tượng, khó hiểu hay không, một phần còn phụ thuộc vào phương pháp giảng dạy của giảng viên. Nếu giảng viên có chuyên môn giỏi, phương pháp hay thì hoàn toàn có thể biến buổi học lý luận chính trị từ chỗ khô khan, trừu

tượng, khó hiểu vốn có của nó thành buổi học sôi nổi, cuốn hút, làm cho sinh viên tự cảm thấy có hào hứng, thích thú với môn học. Bên cạnh đó, cách thức ứng xử của giảng viên đối với sinh viên cũng là vấn đề rất quan trọng, cần được quan tâm. Nếu giảng viên có cách ứng xử gần gũi, thấu hiểu, nhiệt tình, vui vẻ, cởi mở thì sẽ tạo ra được không khí lớp học thân thiện, dân chủ, tạo cho sinh viên cảm giác thoải mái, không có áp lực, căng thẳng, nặng nề khi học các môn lý luận chính trị. Để nắm bắt thực trạng vấn đề này, chúng tôi đưa ra các câu hỏi khảo sát: “Theo anh (chị), phương pháp giảng dạy, cách thức truyền đạt kiến thức của giảng viên có ảnh hưởng đến hứng thú học tập các môn lý luận chính trị không?”. Kết quả có 3.862 sinh viên phản hồi, trong đó: 1.559 sinh viên (chiếm 40,4%) trả lời “Ảnh hưởng rất lớn”; 1.960 sinh viên (chiếm 50,8%) trả lời “Có ảnh hưởng”; 235 sinh viên (chiếm 6,1%) trả lời “Ít ảnh hưởng”; 108 sinh viên (chiếm 2,7%) trả lời “Không ảnh hưởng”. Với câu hỏi: “Mức độ hài lòng của anh (chị) về phương pháp giảng dạy (đa dạng, giảng hay, cuốn hút, sinh động...) của giảng viên lý luận chính trị trong Trường?”. Kết quả phản hồi: 345 sinh viên (chiếm 8,9%) trả lời “Rất hài lòng”; 2.419 sinh viên (chiếm 62,6%) trả lời “Hài lòng”; 1.071 sinh viên (chiếm 27,7%) trả lời “Chưa hài lòng lắm”; 27 sinh viên (chiếm 0,8%) trả lời “Không hài lòng”. Với câu hỏi: “Theo anh (chị), cách ứng xử thân thiện, nhiệt tình, vui vẻ, cởi mở của giảng viên trong quá trình giảng dạy có ảnh hưởng đến hứng thú học tập các môn lý luận chính trị không?”. Kết quả phản hồi: 2.034 sinh viên (chiếm 52,7%) trả lời “Ảnh hưởng rất lớn”; 1.587 sinh viên (chiếm 41,1%) trả lời “Có ảnh hưởng”; 134 sinh viên (chiếm 3,5%) trả lời “Ít ảnh hưởng”; 107 sinh viên (chiếm 2,7%) trả lời “Không ảnh hưởng”. Với câu hỏi: “Anh (chị) cảm thấy sự thân thiện, nhiệt tình, vui vẻ, cởi mở của giảng viên lý luận chính trị trong Trường đối với sinh viên như thế nào?”. Kết quả phản hồi: 907 sinh viên (chiếm 23,5%) trả lời “Rất hài lòng”; 2.145 sinh viên (chiếm 55,5%) trả lời “Hài lòng”; 784 sinh viên (chiếm 20,3%) trả lời “Chưa hài lòng lắm”; 26 sinh viên (chiếm 0,7%) trả lời “Không hài lòng”.

Biểu đồ 7

Bón là, sĩ số của những lớp học các môn lý luận chính trị hệ đại trà. Nếu sĩ số lớp học phù hợp sẽ góp phần tạo ra không gian học tập lý tưởng, giúp giảng viên thuận tiện trong việc triển khai các phương pháp dạy học tích cực, thuận lợi trong việc quản lý lớp, quan tâm sát sao đến từng sinh viên; không khí lớp học đỡ ngột ngạt, phức tạp, giúp cho người học cảm thấy thoải mái, tiếp thu bài học tốt hơn, tăng hứng thú

THỰC TRẠNG HỨNG THÚ HỌC TẬP CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CỦA SINH VIÊN...

cũng như hiệu quả học tập. Hiện nay, sĩ số sinh viên của những lớp học các môn lý luận chính trị hệ đại trà rất đông, thông thường khoảng từ 80 đến 160 sinh viên, đó là một trong những yếu tố làm hạn chế việc nâng cao hứng thú học tập cho sinh viên trong thời gian qua. Kết quả chúng tôi khảo sát ý kiến sinh viên cho thấy, có 2.247/3.862 sinh viên (chiếm 58,2%) đánh giá “các lớp hệ đại trà có sĩ số đông trên 100 sinh viên có ảnh hưởng xấu tới việc nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị”; 1.615/3.862 sinh viên (chiếm 41,8%) đánh giá “ít ảnh hưởng” hoặc “không ảnh hưởng”.

Biểu đồ 8

2.2.4. Nguyên nhân của thực trạng một bộ phận sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh không có hứng thú học tập các môn lý luận chính trị

Tình trạng một bộ phận sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh không có hứng thú học tập các môn lý luận chính trị do nhiều nguyên nhân, trong đó có thể khái quát một số nguyên nhân cơ bản sau:

Thứ nhất, do “tư tưởng học lệch” thời trung học phổ thông vẫn tàn dư trong quan điểm của một bộ phận sinh viên. Những sinh viên này quan niệm rằng, lên đại học chỉ tập trung học những môn chuyên ngành, các môn lý luận chính trị học một cách đối phó, cầm chừng, đặt mục tiêu chỉ cần đủ điểm qua môn. Kết quả chúng tôi khảo sát ý kiến sinh viên cũng cho thấy: 3.279/3.862 sinh viên (chiếm 84,9%) cho rằng “nhiều sinh viên có tư tưởng học lệch, tập trung học môn chuyên ngành, còn những môn chung như lý luận chính trị chỉ cần đủ điểm qua môn”; 2.906/3.862 sinh viên (chiếm 75,3%) cho rằng “nhiều sinh viên chỉ quan tâm đến việc có mặt để điểm danh lấy điểm chuyên cần và không bị cấm thi cuối kỳ, không quan tâm nhiều đến chuyện có hiểu bài hay không”.

Thứ hai, sự vận động của sự vật hiện tượng nói chung, hoạt động học tập của sinh viên nói riêng đều là sự vận động mang tính tự thân, thế nhưng một bộ phận sinh viên có nhận thức chưa đúng, coi việc học không phải do mình, vì tương lai của mình mà học cho cha mẹ vui, học do thầy cô bắt ép... Vì vậy, những sinh viên này chưa siêng năng, chăm chỉ, nỗ lực trong học tập nói chung, học các môn lý luận chính trị nói riêng. Kết quả chúng tôi khảo sát ý kiến sinh viên cũng cho thấy: 3.595/3.862 sinh viên (chiếm 93,1%) đồng ý với nhận định: “Một bộ phận không nhỏ sinh viên chưa siêng năng, chăm chỉ, nỗ lực trong việc học các môn lý luận chính trị”; 2.789/3.862 sinh viên (chiếm 72,2%) cho rằng “Trong giờ học các môn lý luận chính trị, có nhiều sinh viên không chú ý học mà làm việc riêng, nói chuyện, chơi điện thoại...”; 2.605/3.862 sinh viên (chiếm 67,5%) cho rằng “Trong giờ học trực tuyến các môn lý luận chính trị, có nhiều sinh viên mở máy ra để đó, không quan tâm thầy cô dạy cái gì, chỉ cần điểm danh là được”. Bên cạnh đó, một bộ phận sinh viên có phương pháp học tập chưa phù hợp với môi trường học đại học; không đọc giáo trình trước khi lên lớp, không hỏi giảng viên những nội dung chưa hiểu, không tìm tòi thêm tài liệu liên quan đến bài học để mở rộng kiến thức... Theo kết quả khảo sát, có 3.630/3.862 sinh viên (chiếm 94%) đồng ý với nhận định: “Một bộ phận không nhỏ sinh viên có phương pháp học tập các môn lý luận chính trị chưa phù hợp”.

Thứ ba, nội dung kiến thức các môn lý luận chính trị mang tính khái quát, trừu tượng cao, có phần hơi khô khan, khó hiểu. Trong khi đó, sinh viên lại chưa trải nghiệm thực tiễn nhiều nên càng khó tiếp thu, khả năng liên hệ lý luận với thực tiễn còn hạn chế. Hơn nữa, sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh chủ yếu thuộc khối ngành kỹ thuật, công nghệ và kinh tế nên khá “dị ứng” với việc học các môn khoa học xã hội, nhất là các môn lý luận chính trị.

Thứ tư, một số giảng viên lý luận chính trị tuổi nghề còn non trẻ, thiếu kinh nghiệm, chủ yếu sử dụng đơn điệu phương pháp “thuyết trình truyền thống”; ít liên hệ thực tiễn để cụ thể hóa kiến thức lý thuyết; chưa cập nhật thông tin thời sự thường xuyên để giảm sự nhàm chán của bài giảng; khai thác chưa triệt để những thành tựu công nghệ để tăng sinh động bài giảng; chưa đầu tư nhiều thời gian cho việc chuẩn bị giáo án do kiêm nhiệm nhiều môn hoặc do bận học tiếng Anh, chứng chỉ liên quan nghề nghiệp, khó khăn trong cuộc sống... Vì vậy, mức độ cuốn hút, hấp dẫn của bài giảng chưa cao. Hơn nữa, có những giảng viên do áp lực công việc, hoặc thiếu kinh nghiệm nên ứng xử chưa mềm dẻo, khéo léo, linh hoạt với từng trường hợp cụ thể, ảnh hưởng đến hứng thú học tập của một số sinh viên.

2.3. Một số biện pháp cơ bản nhằm nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh

Trên cơ sở lý luận chung về hứng thú, thực trạng, các yếu tố ảnh hưởng và nguyên nhân của tình trạng một bộ phận sinh viên không có hứng thú học tập các môn lý luận chính trị trong thời gian qua; căn cứ vào đặc điểm của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay, chúng tôi mạnh dạn đề xuất một số biện pháp cơ bản nhằm nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh.

Thứ nhất, tăng cường giáo dục định hướng, làm cho sinh viên thay đổi nhận thức, thấy rõ vị trí, vai trò và ý nghĩa của việc học tập các môn lý luận chính trị.

Có nhận thức đúng mới có hành động đúng. Nếu sinh viên thay đổi nhận thức, thấy rõ vị trí, vai trò và ý nghĩa của các môn lý luận chính trị thì mới có thái độ tích cực đối với việc học tập các môn này; mới khao khát tri thức, chủ động tìm tòi, nghiên cứu để mở rộng kiến thức, tích cực vận dụng kiến thức vào giải quyết những vấn đề liên quan trong thực tiễn đời sống; cảm nhận được cái hay, sự thú vị, thiết thực của kiến thức môn học. Vì vậy, ngay buổi học đầu tiên của môn học, giảng viên nên coi trọng và dành một khoảng thời gian nhất định để giáo dục định hướng giúp sinh viên nhận thức rõ vị trí, vai trò và ý nghĩa của việc học tập các môn lý luận chính trị. Cụ thể, sinh viên phải nhận thức rõ vị trí các môn lý luận chính trị trong chương trình đào tạo của Nhà trường thuộc khối lượng kiến thức giáo dục đại cương và là học phần bắt buộc; nhận thức rõ quy định về điều kiện xét tốt nghiệp là: Điểm trung bình tích lũy của toàn khóa học đạt từ 2.0 trở lên (theo thang điểm 4), tức là đạt mức điểm C (5.5 đến 5.9 thang điểm 10) trở lên, nếu sinh viên đặt mục tiêu “học cảm chừng, chỉ cần đủ điểm qua môn là được” (điểm D: 4.0 đến 4.9, hoặc điểm D+: 5.0 đến 5.4) thì chưa đạt mức tối thiểu của điểm trung bình chung tích lũy để được xét tốt nghiệp; nhận thức rõ vai trò của các môn lý luận chính trị trong việc góp phần phát triển nhân cách toàn diện cho sinh viên (Trường Đại học Công nghiệp TPHCM, 2020, tr.27).

Thứ hai, đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của sinh viên, gắn lý luận bài học với thực tiễn.

Yêu cầu trước hết đối với một giảng viên là phải thực sự tâm huyết với nghề, có phong kiến thức sâu rộng. Tuy nhiên, để có một bài giảng hay, chất lượng và hiệu quả cao thì không chỉ dừng lại ở tố chất giỏi về chuyên môn mà còn đòi hỏi phương pháp phải phù hợp, cuốn hút, tạo nên sự thích thú, hào hứng cho sinh viên trong khi học. Để nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay đòi hỏi đội ngũ giảng viên bên cạnh trau dồi về trình độ chuyên môn còn phải tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát huy được tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học, lấy người học làm trung tâm. Muốn vậy, giảng viên phải biết khắc phục mặt hạn chế của phương pháp thuyết trình truyền thống là truyền thụ độc thoại một chiều, nhồi nhét kiến thức, mang tính áp đặt. Thay vào đó là việc sử dụng linh hoạt các phương pháp như: sử dụng phương pháp thuyết trình có đổi mới, cách tân bằng cách kết hợp với vấn đáp, nêu vấn đề gợi mở, tạo tình huống...; sử dụng phương pháp thảo luận nhóm, thuyết trình nhóm, phương pháp kể chuyện, phương pháp đóng vai... Bằng cách kết hợp phương pháp dạy học truyền thống với các phương pháp hiện đại như vậy, và linh hoạt đối với từng phần trong bài học sẽ lôi cuốn được người học cùng tư duy, cùng tham gia giải quyết vấn đề, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học; giờ giảng sẽ trở nên hấp dẫn, thu hút người học và từ đó họ yêu thích môn học.

Để giảm sự nhàm chán, đơn điệu, lý thuyết suông của bài giảng; giúp cho người học dễ hiểu bài, nắm được bản chất của vấn đề, làm cho họ hiểu được ý nghĩa, giá trị, hữu ích của môn học, giảng viên phải tăng cường liên hệ với thực tiễn, gắn lý luận với thực tiễn. Đáp ứng yêu cầu này, giảng viên phải có vốn thực tiễn rộng, phong phú, nắm vững đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước và phải am hiểu các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước, của thế giới, đặc biệt là thực tiễn của ngành sinh viên đang theo học. Điều này đòi hỏi giảng viên bằng nhiều phương tiện, biện pháp khác nhau, cập nhật thông tin từ thực tiễn một cách chính xác và mang tính thời sự. Tuy nhiên, giảng viên phải biết cách gắn cho đúng, cho trúng lý luận với thực tiễn, “liều lượng” hợp lý, có chọn lọc; tránh tình trạng sử dụng những thực tiễn vụn vặt, không mang tính phổ biến hoặc lạm dụng, sa đà vào thực tiễn, biến giờ học thành buổi nói chuyện thời sự, kể chuyện phiếm, xem nhẹ việc cung cấp tri thức lý thuyết cần và đủ cho người học.

Đồng thời với đổi mới phương pháp giảng dạy, giảng viên cần phải phát huy cách ứng xử thân thiện, nhiệt tình, vui vẻ, cởi mở, mềm dẻo với sinh viên trong quá trình giảng dạy. Đây cũng là một trong những yếu tố rất quan trọng ảnh hưởng tới việc nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị của sinh viên, nhất là trong xu thế hiện nay, khi mà các cơ sở giáo dục đại học đều phát huy tinh thần “xem sinh viên là khách hàng”, “lắng nghe sinh viên”, “nâng cao chất lượng phục vụ sinh viên”.

Thứ ba, đổi mới cách thức kiểm tra, thi cử, đánh giá kết quả học tập của sinh viên.

Kiểm tra, đánh giá là một trong những khâu then chốt của quá trình dạy học. Đổi mới cách thức kiểm tra, đánh giá là một tất yếu khách quan gắn liền với đổi mới nội dung chương trình, phương pháp dạy học. Xuất phát từ thực trạng công tác kiểm tra, đánh giá kết quả học tập các môn lý luận chính trị ở Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian qua, từ việc đổi mới phương pháp giảng, chúng tôi đề xuất một số biện pháp cơ bản nhằm đổi mới cách thức kiểm tra, đánh giá theo hướng xóa bỏ hình thức thi “đề đóng, học thuộc lòng”; sinh viên chỉ cần học hiểu nắm bắt bản chất vấn đề, không phải học thuộc lòng; tăng cường phát huy tính tích cực, tự giác của sinh viên trong quá trình học, tăng khả năng liên hệ, vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn nước Việt Nam, địa phương sinh sống và hoạt động nhận thức, hoạt động thực tiễn của bản thân sinh viên. Cụ thể, điểm kiểm tra thường xuyên chiếm 20% điểm tổng kết học phần nên yêu cầu 2 cột điểm đối với tất cả các môn lý luận chính trị, không kể môn có 2 hay 3 tín chỉ, do giảng viên chủ động lựa chọn trong các hình thức đánh giá như: điểm chuyên cần thông qua kết quả điểm danh; điểm bài tập; điểm phát biểu xây dựng bài; điểm bài thu hoạch buổi tham quan học tập thực tế; điểm thuyết trình theo nhóm; điểm bài tiểu luận theo nhóm... Điểm thi giữa kỳ từ chiếm 30% điểm tổng kết học phần do khoa tổ chức thi tập trung tất cả các lớp cùng đợt, hình thức tự luận đề mở; bài thi của lớp giảng viên nào dạy thì giảng viên đó chấm, tổ bộ môn chỉ tổ chức chấm kiểm tra nếu lớp nào có điểm bất thường. Điểm thi kết thúc học phần chiếm 50% điểm tổng kết học phần do khoa tổ chức thi tập trung tất cả các lớp cùng đợt, hình thức trắc nghiệm khách quan, bài thi do Phòng Khảo thí đảm nhận chấm bằng máy. Việc đổi mới cách thức kiểm tra, thi cử, đánh giá kết quả học tập như trên không những giảm áp lực cho sinh viên khi học các môn lý luận chính trị, mà còn giảm áp lực cho đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn học này (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021, tr.7).

Thứ tư, giảm sĩ số lớp học các môn lý luận chính trị cho phù hợp, giúp giảng viên thuận lợi trong việc triển khai các phương pháp dạy học tích cực.

Sĩ số lớp học hệ đại trà quá đông tạo khó khăn cho giảng viên trong việc quản lý lớp, giảm sự quan tâm của giảng viên đến từng sinh viên cụ thể, tạo không khí lớp học đông đúc ngột ngạt, đặc biệt hạn chế việc giảng viên triển khai các phương pháp dạy học tích cực theo hướng lấy người học làm trung tâm, phát huy tính tích cực, chủ động, buộc người học phải tư duy, động não để cùng làm rõ nội dung bài học. Sĩ số lớp học đông cũng là một trong những nguyên nhân chủ yếu dẫn đến một số giảng viên sử dụng phương pháp thuyết trình truyền thống độc thoại một chiều, hoặc cũng chỉ dừng lại ở mức sử dụng phương pháp thuyết trình có đổi mới, cách tân bằng cách kết hợp với vấn đáp, nêu vấn đề gợi mở, tạo tình huống... Để khắc phục tình trạng trên, Nhà trường và Phòng Đào tạo cần xem xét, duy trì lớp học hệ đại trà có số lượng từ 60 đến 80 sinh viên đối với các môn lý luận chính trị; tránh tình trạng gom lớp, dồn lớp, ghép hai lớp chuyên ngành lại thành một lớp học các môn lý luận chính trị, với số lượng lên tới 160 sinh viên. Khi sĩ số lớp học hợp lý sẽ là một trong những nhân tố rất quan trọng góp phần giúp giảng viên thuận tiện thể hiện phương pháp dạy học tối ưu, nâng cao chất lượng giảng dạy, giúp sinh viên nâng cao khả năng tiếp thu kiến thức bài học, tạo hứng thú dạy và học cho cả giảng viên và sinh viên.

Thứ năm, bản thân sinh viên phải tự phấn đấu, nỗ lực vươn lên, siêng năng, chăm chỉ, thay đổi quan điểm khi học tập các môn lý luận chính trị. Học tập là vận động mang tính tự thân, bên cạnh được giáo dục thì

bản thân người học phải tự giáo dục rèn luyện, nhất là đối với bậc đại học, khi các em sinh viên đã trưởng thành có đủ khả năng tự nghiên cứu dưới sự hướng dẫn của thầy cô. Môi trường học tập dù tốt bao nhiêu, thầy cô dù giỏi bao nhiêu, cha mẹ có đầu tư và quan tâm bao nhiêu đi chăng nữa, nhưng chủ thể nhận thức là bản thân sinh viên không chịu học thì cũng không thể giỏi hay có hứng thú, đam mê học tập, kể cả môn học đó dù có dễ tiếp thu đi chăng nữa. Vì vậy, để nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị, ngoài những biện pháp về phía giảng viên, phòng ban, Nhà trường như đề cập ở trên thì biện pháp mang tính quyết định nhất vẫn là bản thân mỗi sinh viên phải tự phấn đấu, nỗ lực vươn lên, siêng năng, chăm chỉ, thay đổi quan điểm khi học tập các môn lý luận chính trị; sinh viên phải xác định học là việc của bản thân, học cho mình chứ không phải học cho cha mẹ hay học cho thầy cô; phải đặt mục tiêu nắm vững kiến thức môn học để nâng cao nhận thức, vận dụng vào trong cuộc sống, điểm tổng kết càng cao càng tốt, chứ không phải dừng lại ở chỗ học đối phó, cảm chừng, chỉ cần đủ điểm qua môn.

3. KẾT LUẬN

Lý luận chính trị là lĩnh vực tri thức mang tính khái quát, trừu tượng cao, có phần khô khan, khó tiếp thu, dễ gây buồn ngủ trong quá trình học. Khi đề cập đến các môn lý luận chính trị, một bộ phận sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh chưa nhận thức đúng vị trí, vai trò và ý nghĩa của nó; có thái độ thờ ơ, không hào hứng, thích thú học tập, đặc biệt là sinh viên thuộc các khối ngành kỹ thuật, công nghệ và kinh tế. Thực tế đó dẫn tới tình trạng, một bộ phận sinh viên cảm thấy nhàm chán, mệt mỏi, áp lực khi học các môn lý luận chính trị; chỉ đặt mục tiêu học đối phó đủ điểm qua môn; chất lượng dạy học các môn lý luận chính trị chưa được như mong muốn. Làm thế nào để dạy tốt, học tốt, có hiệu quả cao và tạo sự hứng thú cho sinh viên khi học các môn lý luận chính trị vẫn đang là câu hỏi chưa có lời giải hữu hiệu; đây cũng là vấn đề gây băn khoăn, trăn trở cho biết bao thế hệ cán bộ và giảng viên lý luận chính trị. Thông qua bài viết này, chúng tôi hy vọng rằng, sẽ góp phần làm rõ thực trạng, nguyên nhân và bước đầu đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị cho sinh viên Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành Trung ương (2014). *Kết luận của Ban Bí thư về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân, số 94-KL/TW, ngày 28 tháng 3 năm 2014.*
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021). *Quy chế đào tạo trình độ đại học (Ban hành kèm theo Thông tư số 08/2021/TT-BGDĐT ngày 18 tháng 3 năm 2021 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo).*
- Hiếu, N.H., & Anh, H.T. (2017). Một số giải pháp nâng cao hứng thú học tập các môn lý luận chính trị tại Trường Đại học Công nghiệp Việt - Hung. *Tap chí Giáo dục (Số đặc biệt)*, tr.38-42.
- Khai, N.T.M., & Hải, N.T.H. (2017). Một số biện pháp kích thích hứng thú học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh cho sinh viên Trường Cao đẳng sư phạm Thái Nguyên. *Tap chí Giáo dục (Số đặc biệt)*, tr.240-256.
- Khoa Lý luận chính trị (2022). *Báo cáo Tổng kết công tác năm 2022 và phương hướng nhiệm vụ năm 2023.*
- Loan, H.M. (2017). Phương pháp tạo hứng thú cho sinh viên khi học các học phần lý luận chính trị. *Tap chí Giáo dục (Số đặc biệt)*, tr.129-131.
- Sanh, N.H. (2011). Vấn đề tạo hứng thú cho người học khi giảng dạy triết học và các môn lý luận chính trị. *Tap chí Giáo dục (Số 255)*, tr.49-53.
- Thom, P.T. (2005). *Tim hiểu hứng thú học tập môn Tâm lý học đại cương của sinh viên Trường Đại học dân lập Đông Đô (Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Hà Nội).*
- Thùy, N.T.B. (2010). *Hứng thú học tập của sinh viên năm thứ nhất Trường Đại học Văn Hiến Thành phố Hồ Chí Minh (Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh).*
- Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh (2021). *Quy chế đào tạo theo hệ thống tín chỉ (Ban hành kèm theo Quyết định số 1482/QĐ-ĐHCN ngày 15 tháng 11 năm 2021 của Hiệu trưởng Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh).*
- Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh (2023). *Báo cáo Tổng kết công tác năm 2022 và phương hướng nhiệm vụ năm 2023.*
- Uân, N. Q. (2005). *Giáo trình Tâm lý học đại cương.* Hà Nội: Nxb Đại học Sư phạm.

**CURRENT SITUATION OF INTEREST IN LEARNING POLITICAL THEORY
SUBJECTS OF STUDENTS AT HO CHI MINH CITY UNIVERSITY OF INDUSTRY**

HO VAN DUC

*Faculty of Political Theory, Industrial University of Ho Chi Minh City
hovanduc@iuh.edu.vn*

Abstract. In recent years, at Ho Chi Minh City University of Industry comprehensive innovation in the teaching process of political theory subjects has been implemented and important achievements have been achieved, contribute to improving the school's training quality. Besides, there are also certain limitations that need to be clarified to find solutions to overcome and innovate. Among them, the most notable is the issue of students' interest in learning. Through this article, the author aims to contribute to clarifying the current situation of interest in learning political theory subjects of students at Ho Chi Minh City University of Industry.

Keywords: current situation, interest in learning, political theory, University of Industry.

Ngày nhận bài: 25/09/2023

Ngày chấp nhận đăng: 23/11/2023